

Persbericht

EUROPEES DRUGSRAPPORT 2026: HIGHLIGHTS

Nieuwe gezondheidsrisico's voor Europeanen op een snel veranderende drugsmarkt

(09.06.2026, LISSABON) **EMBARGO 09:00 WEST | 10:00 CEST-TIJDZONE** Mensen die drugs gebruiken in Europa worden geconfronteerd met nieuwe gezondheidsrisico's nu de drugsmarkten zich snel ontwikkelen en steeds complexer worden. Hiervoor waarschuwt het **Drugsagentschap van de Europese Unie (EUDA)** in haar **Europees Drugsrapport 2026: trends en ontwikkelingen**, dat vandaag wordt gepresenteerd ⁽¹⁾.

Op basis van gegevens uit 29 landen (**EU-27, Noorwegen en Turkije**) wordt in het jaarlijkse overzicht gewezen op de risico's voor de volksgezondheid met betrekking tot de brede beschikbaarheid en het gebruik van een steeds gevarieerder aanbod van middelen, vaak met een hoge sterkte of zuiverheid. Er komen steeds nieuwe cannabisproducten op de markt, terwijl de verscheidenheid aan opioïden en stimulerende middelen ook toeneemt. Het gebruik van meerdere middelen komt ook veel voor; mensen combineren drugs op manieren die de risico's vergroten en behandelingen bemoeilijken. Het vermogen van Europa om deze complexe uitdagingen aan te pakken, zal afhangen van betere dienstverlening en blijvende investeringen in preventie, behandeling, harm reduction (schadebeperking) en maatschappelijke re-integratie.

Nog steeds wordt er ongeveer een keer per week een nieuwe psychoactieve stof (NPS) ontdekt. In 2025 werden in Europa voor het eerst 50 nieuwe NPS gemeld, waardoor het totale aantal door het EUDA gemonitorde stoffen op 1 050 komt. Voorbeelden hiervan zijn sterke nieuwe synthetische opioïden, die een verhoogd risico op levensbedreigende intoxicatie vormen. Vapen of het gebruik van e-sigaretten, waarbij nicotinehoudende producten worden gebruikt, is tegenwoordig een veelvoorkomende vorm van middelengebruik onder jongeren in Europa ([ESPAD, 2024](#)). In EU-lidstaten zijn vapes in beslag genomen die andere stoffen bevatten, zoals synthetische en semisynthetische vormen van cannabis. Dit doet vrezen dat deze producten een drager kunnen worden voor andere schadelijke stoffen, waaronder mogelijk nieuwe synthetische opioïden.

Naast gezondheidsschade en sociale kwetsbaarheid wordt in het rapport gewezen op de aanhoudende gevolgen van de drugsmarkten voor de veiligheid van Europa. Drugsgerelateerde intimidatie en geweld blijven een punt van bezorgdheid, onder meer door de uitbuiting en rekrutering van kwetsbare jongeren door criminele groepen voor het smokkelen van drugs en het plegen van geweld.

Tegelijkertijd passen smokkelnetwerken zich snel aan de handhavingsinspanningen aan. Na intensievere politiecontroles in grote Europese havens hebben criminelen hun routes en methoden aangepast om aan opsporing te ontkomen. Ze maken in toenemende mate gebruik van kleinere havens en overdrachten op zee met zogenaamde 'go-fast'-boten en andere schepen, alsook semi-onderzeeërs, drones en geavanceerde technieken om de drugs te verbergen. Deze ontwikkelingen maken het moeilijker om smokkel op te sporen en stellen hogere eisen aan rechtshandavings- en douaneautoriteiten.

De nieuwe [EU-drugsstrategie](#) en het [actieplan tegen drugshandel](#), samen met de voorgestelde nieuwe regels voor het monitoren van en de controle op [drugsprecursoren](#), maken deel uit van een alomvattende reactie van de EU op de veranderende drugsfenomeen.

Magnus Brunner, Europees commissaris voor Binnenlandse Zaken en Migratie, zegt: “Het *Europees Drugsrapport* onthult de menselijke kosten van drugsgebruik. Uit de meest recente jaarcijfers blijkt dat er ten minste 7 600 overlijdens door een overdosis waren. We moeten alles in het werk stellen om te voorkomen dat gevaarlijke nieuwe producten de markt overspoelen, en de wet ten volle toepassen om illegale handelaren hun verdienmodel te ontnemen. Met het EU Early Warning System signaleren we nieuwe trends in een vroeg stadium. Met ons actieplan tegen drugshandel hebben we de Europese autoriteiten een duidelijk draaiboek gegeven – en door de internationale samenwerking te versterken, vormen we een wereldwijd front om deze criminele handel aan te pakken.”

Dr. Lorraine Nolan, uitvoerend directeur van het EUDA, voegt daaraan toe: “De drugsmarkten veranderen in hoog tempo, waardoor het aanbod aan middelen op de Europese straten steeds onvoorspelbaarder wordt. Dit vergroot de risico’s: mensen gebruiken mogelijk zeer sterke drugs, vaak zonder dat ze het zelf doorhebben. Harde feiten zijn nu belangrijker dan ooit. Het *Europees Drugsrapport* biedt de nodige informatie om ervoor te zorgen dat onze beleidsmakers, hulpverleners en gemeenschappen goed voorbereid zijn. Tegelijkertijd versterkt het EUDA haar monitoringsystemen en paraatheid om de Europese burgers beter te beschermen en doeltreffende reacties te ondersteunen. Een evenwichtige aanpak, waarbij zowel vraag als aanbod worden aangepakt, is van essentieel belang. Die aanpak moet niet alleen wetenschappelijk onderbouwd zijn, maar ook gericht zijn op de mensenrechten en de volksgezondheid.”

Cannabis: verschuiving van routes, sterkere producten, nieuwe gezondheidsrisico’s

De routes voor de illegale aanvoer van cannabis en de smokkelmethoden veranderen voortdurend, waarbij steeds grotere hoeveelheden wiet worden gesmokkeld vanuit landen buiten Europa, met name vanuit **Canada** en de **Verenigde Staten**, en in mindere mate vanuit **Thailand**. Overproductie, lagere prijzen en sterke concurrentie op de **Noord-Amerikaanse** cannabismarkt hebben daar geleid tot een overschot aan goedkopere, sterkere producten. Zendingen vanuit **Canada** naar Europa worden doorgaans verborgen in zeecontainers, terwijl zendingen vanuit de **Verenigde Staten** meestal in het postverkeer worden ontdekt.

Inbeslagnames in grote havens illustreren deze trend. In 2025 hebben de autoriteiten in elk van de havens van Rotterdam en Antwerpen ongeveer 21 ton wiet onderschept, die voornamelijk uit **Canada** afkomstig was. Met deze routes ontstaan ook gezondheidsrisico’s. In 2025 verspreidde het **EUDA** haar eerste risicocommunicatie via het [Europees waarschuwingssysteem voor drugs \(EDAS\)](#) over **Noord-Amerikaanse** cannabis, waarin de risico’s van potentieel gevaarlijke pesticiden werden benadrukt. Dit onderstreept de noodzaak van gerichte maatregelen en voortgezette internationale samenwerking.

Cannabis is de meest gebruikte illegale drug in Europa; naar schatting hebben 24,9 miljoen Europese volwassenen (15-64 jaar) de drug het afgelopen jaar gebruikt. De toegenomen beschikbaarheid van sterkere en meer gevarieerde cannabisproducten vergroot de gezondheidsrisico’s, waardoor de aanpak steeds complexer wordt. Cannabis is goed voor een derde (33%) van de mensen die in Europa in behandeling gaan voor drugsgebruik, wat neerkomt op naar schatting 104 000 cliënten in 2024. Daarvan waren er 62 000 voor het eerst in behandeling. Cannabis, waaronder producten met een hoog THC-gehalte, extracten en edibles, is in verband gebracht met spoedgevallen in ziekenhuizen. De vermenging van cannabisproducten met sterkere [synthetische cannabinoïden](#) en de ruime beschikbaarheid van [semisynthetische cannabinoïden](#) vergroten het risico op schadelijke gevolgen. Beide producten worden verkocht in de vorm van vapes en edibles, wat aanleiding geeft tot bezorgdheid over het gebruik ervan door nieuwe, en mogelijk jongere, consumenten.

Het cannabisbeleid in Europa blijft zich ontwikkelen; sommige EU-lidstaten hebben hun aanpak van cannabisgebruik en -aanbod voor recreatieve doeleinden aangepast of zijn deze momenteel aan het herzien. Deze hervormingen bevinden zich in verschillende stadia van ontwikkeling en evaluatie en verschillen van land tot land. **Tsjechië, Duitsland, Luxemburg** en **Malta** staan beperkte thuisteelt toe. **Duitsland** en **Malta** staan ook verkoop zonder winstoogmerk toe aan leden van gereguleerde cannabis-teeltverenigingen, terwijl **Nederland** een experiment uitvoert waarbij cannabis die in gereguleerde faciliteiten is geproduceerd, via coffeeshops wordt verkocht. Via de Europese [toolkit voor cannabisbeleid](#) zal het **EUDA** beleidsmakers helpen door vergelijkbare monitoring en evaluatie van alle vormen van cannabisbeleid aan te moedigen.

Opioïden: nieuwe synthetische opioïden vormen een bedreiging voor de volksgezondheid, terwijl de heroïenemarkt veerkrachtig blijft

Opioïden, meestal in combinatie met andere middelen, blijven de belangrijkste oorzaak van overlijdens door drugsgebruik in Europa. Volgens het **EUDA** waren er in 2024 in de EU naar schatting minstens 7 600 overlijdens als gevolg van een overdosis, waarbij meestal meerdere middelen betrokken waren. Andere opioïden dan heroïne, waaronder zeer sterke synthetische opioïden, medicatie voor opioïde-agonistenbehandeling en pijnstillers, werden in sommige landen gedetecteerd in een aanzienlijk deel van de overlijdens door een overdosis.

Met name nieuwe synthetische opioïden, die vaak zeer sterk zijn, zijn zorgwekkend: sinds 2009 zijn er in Europa 95 van deze opioïden ontdekt. Alleen al in 2025 werden zeven nieuwe synthetische opioïden gemeld bij het [EU Early Warning System](#) (EWS), waaronder nitazenen en orphines. Er worden bij het **EWS** ook steeds vaker gevallen gemeld van namaakmedicatie die nitazenen bevatten en die legitieme voorschrift plichtige medicatie zoals oxycodon of diazepam nabootsen. In 2024 werden door tien landen meer dan 50 000 tabletten in beslag genomen die nitazenen bevatten, tegenover 23 000 in 2023 (380 in 2022).

Er bestaat bezorgdheid dat dergelijke tabletten hun weg zouden kunnen vinden naar groepen die geen tolerantie voor opioïden hebben, waaronder jongeren. Het **EUDA** coördineert een [netwerk van forensische en toxicologische laboratoria](#) om de analysecapaciteit te vergroten en praktijkinzichten te verschaffen. Het agentschap werkt momenteel aan een risicobeoordeling van opkomende nieuwe synthetische opioïden in Europa, na een [analyse](#) van zeer sterke synthetische opioïden in de Baltische landen in 2025.

Het algehele verbod op nitazenen dat **China** in juli 2025 heeft ingesteld, zou de markt kunnen doen overschakelen op alternatieve opioïden. Er zijn in Europa steeds meer meldingen van orphines. Sinds 2024 zijn negen nieuwe orphinen geïdentificeerd, waarvan er twee (cychlorphine en spirochlorphine) momenteel door de EU worden onderzocht. Tussen juni 2024 en januari 2026 zijn 18 overlijdens gemeld die in verband werden gebracht met orphines.

Het aantal overlijdens vanwege fentanyl, een zeer sterke synthetische opioïde, onderstreept dat waakzaamheid geboden is. In **Bulgarije** werd fentanyl in verband gebracht met meer dan 100 drugsgerelateerde overlijdens die tussen 2024 en 2025 werden gemeld. Het verbeteren van de toegang tot behandeling met opioïdeagonisten, spuitomruilprogramma's en 'take-home' naloxon (THN) blijft van cruciaal belang om de huidige problemen met opioïden aan te pakken en te zorgen voor paraatheid en veerkracht tegen verschuivingen in de opioïdenmarkt. Steeds meer landen bieden THN-programma's aan (19 Europese landen in 2025).

Ondertussen vertoont de Europese heroïenemarkt veerkracht. Geavanceerde verwerkings- en versnijdingstechnieken, evenals het tactische beheer door smokkelnetwerken van de enorme voorraden van **Afghanistan** (naar schatting zo'n 12 000 ton opium in 2025), lijken een buffer te hebben gevormd tegen de scherpe daling van de papaverteelt en opiumproductie die volgde op het verbod door de Taliban in 2022. De productie verschuift ook naar elders. **Pakistan** is als leverancier van opium en heroïne opgedoken, met in 2025 meer dan 9 000 hectare aan opiumpapaverteelt, waarmee het land de productie van Afghanistan evenaart. In Azië bereikte de opiumpapaverteelt in **Myanmar** in 2025 een tienjarig hoogtepunt van meer dan 45 000 hectare.

Cocaïne: toenemende schade, crackgebruik en veranderende smokkeltactieken

Uit het vandaag gepresenteerde rapport blijkt dat het cocaïnegebruik in heel Europa hoog blijft: ongeveer 4,3 miljoen Europese volwassenen (15-64 jaar) hebben het afgelopen jaar cocaïne gebruikt. Ook het geografische verspreidingsgebied van cocaïne neemt toe, evenals de schade die cocaïne veroorzaakt. Uit de meest recente [rioolwateranalyses](#) blijkt dat van de 85 steden met gegevens voor zowel 2024 als 2025, 48 steden (57%) een toename zagen van cocaïneresiduen. Het aantal mensen dat in behandeling gaat voor cocaïneproblematiek blijft stijgen. Cocaïne was in 2024 de op één na meest voorkomende illegale drug onder mensen die voor het eerst aan een gespecialiseerde drugsbehandeling begonnen; naar schatting 37 000 cliënten gaven aan deze drug te gebruiken (een stijging van 39% sinds 2018). In totaal gingen 74.000 personen in behandeling voor cocaïne als hun voornaamste drug.

Uit de beschikbare gegevens van 20 landen bleek in 2024 dat het middel bij meer dan een kwart (27%) van de drugsgerelateerde overlijdens een rol speelde. Cocaïne bleef ook de meest genoemde drug bij bezoeken aan de spoedeisende hulp van sentinel ziekenhuizen, met een aandeel van 26% van de gevallen. Door programma's voor de analyse van residuen in gebruikte injectiespuiten en door gebruikersruimten worden hoog-risico patronen van cocaïnegebruik, waaronder injecterend gebruik en gelijktijdig gebruik met opioïden, gemeld.

Crack-cocaïne geeft aanleiding tot bezorgdheid. Het is een zichtbaar en mogelijk groeiend probleem in verschillende Europese steden, met name onder kwetsbare groepen. Dit kan te wijten zijn aan de ruime beschikbaarheid van cocaïne en het feit dat het op lokaal niveau gemakkelijk uit poedercocaïne kan worden vervaardigd. In 2024 begonnen naar schatting 11 400 personen aan een behandeling voor problemen in verband met crack (een stijging ten opzichte van 9 900 in 2023) – 4 300 van hen waren nieuwe cliënten. Over het algemeen komen hulpverleners in harm reduction en behandeling voor het gebruik van crack-cocaïne onder steeds grotere druk te staan, aangezien zij moeten voorzien in de behoeften van een groep die met ernstige gezondheids- en sociale problemen kampt. De behandeling van cocaïneproblematiek blijft vooral gericht op psychosociale interventies, terwijl er verder onderzoek wordt gedaan naar mogelijke farmacologische behandelingen (bv. het [#ScaleUp-project](#)). Het [EUDA-systeem voor dreigingsanalyse \(ETAS\)](#) onderzoekt momenteel een mogelijke toename van het gebruik van en de schadelijke gevolgen van crack-cocaïne.

Na jaren van recordinbeslagnames is de hoeveelheid in Europa onderschepte cocaïne in 2024 gedaald tot 330 ton, tegenover 419 ton in 2023. Het aantal inbeslagnames steeg echter tot 97 000 (95 000 in 2023), wat erop wijst dat drugshandelaren wellicht overschakelen op kleinere, meer versnipperde zendingen om opsporing te voorkomen. Hoewel bulkvervoer via zeehavens nog steeds op grote schaal plaatsvindt, zijn er aanwijzingen dat de smokkelroutes en -methoden zich diversifiëren. Er komen meer meldingen binnen van kleinere havens die worden misbruikt, in combinatie met geavanceerdere manieren om cocaïne te verbergen en overdrachten op zee.

Illegale verwerking van cocaïneproducten vindt ook plaats binnen Europa, voornamelijk in **Nederland**. In 2024 hebben zes EU-lidstaten ten minste 42 locaties voor de productie van cocaïne ontmanteld (34 in 2023). Hieronder vielen onder meer installaties voor de secundaire extractie van cocaïne die chemisch in andere materialen, zoals kunststoffen, was verwerkt. Over het algemeen worden douane- en wetshandavingsinstanties geconfronteerd met steeds complexere uitdagingen, die vragen om intensievere samenwerking en partnerschappen tussen instanties en over de grenzen heen.

Ketamine: toenemende gezondheidsrisico's nu de drug steeds vaker op de zwarte markt terechtkomt

Ketamine, een onmisbaar geneesmiddel dat wordt gebruikt voor anesthesie en pijnbestrijding, wordt in Europa steeds vaker misbruikt als psychoactieve stof. Hoewel het totale gebruik relatief laag blijft, komt het steeds vaker voor onder jongeren en in het uitgaansleven, waar het meestal in poedervorm wordt gesnoven.

De gezondheidsrisico's variëren van acute vergiftiging tot chronische schade, zoals ernstige beschadiging van de blaas als gevolg van intensief gebruik.

Verschuivende indicatoren wijzen erop dat ketamine meer ingeburgerd raakt in het Europese drugslandschap. In 2024 gaf 14% van de respondenten op de [European Web Survey on Drugs](#) die in het afgelopen jaar drugs hadden gebruikt, aan ketamine te hebben gebruikt, doorgaans in combinatie met alcohol of andere drugs (bv. MDMA). Uit de meest recente Europese analyse van stedelijk [rioolwater](#) blijkt dat het gehalte aan ketamineresiduen is gestegen in 40 van de 66 steden waarvoor gegevens over 2024 en 2025 beschikbaar zijn.

De gevolgen worden nu ook in de gezondheidszorg merkbaar. Hoewel het aantal mensen dat gespecialiseerde behandeling in de verslavingszorg zoekt voor ketamine nog steeds laag is, is het de afgelopen jaren verviervoudigd: van 413 gevallen in 2019 tot 1 796 in 2024. De meeste gevallen worden gemeld door zes EU-lidstaten, wat waarschijnlijk te maken heeft met het feit dat ketamine in sommige delen van Europa al langer verkrijgbaar is en meer illegaal wordt gebruikt. De beschikbaarheid van behandelingen is in Europa nog steeds ongelijk. Dit onderstreept de noodzaak van geschikte diensten en gerichte preventie- en risicocommunicatie voor personen die zich wellicht niet bewust zijn van de gezondheidsrisico's.

Het grootste deel van de ketamine die op de illegale drugsmarkt in Europa in beslag wordt genomen, is afkomstig uit legitieme farmaceutische productie, met name in **India**. Het wordt legaal in de EU ingevoerd, voornamelijk via **Duitsland**, waarna het in illegale kanalen terechtkomt (zie het [EUDA-onderzoek](#)). Deze verwevenheid van legale toeleveringsketens en illegale distributie vormt een extra uitdaging voor de volksgezondheid, regelgevende instanties en wetshandavingsinstanties.

Dr. Franz Pietsch, voorzitter van de raad van bestuur van het EUDA, concludeert: “Het *Europees Drugsrapport* biedt een jaarlijks overzicht van het drugsfenomeen in Europa en vormt een waardevolle basis voor beleidsvorming en maatregelen. Al meer dan dertig jaar ondersteunt het beleidsmakers en professionals met degelijke en empirisch onderbouwde analyses die als leidraad kunnen dienen voor hun besluitvorming. Gezien het veranderende drugslandschap biedt het rapport niet alleen inzicht in de maatregelen die we vandaag nemen, maar helpt het ook de antwoorden van morgen vorm te geven. In deze uitgave wordt belicht hoe het EUDA een toegevoegde waarde biedt aan de EU-lidstaten en onze paraatheid op dit gebied versterkt, door de nadruk te leggen op wetenschappelijk onderzoek en verbeterde risicobeoordeling.”

Aantekeningen

(¹) Voor meer informatie over het *Europees Drugsrapport 2026*, zie: <https://www.euda.europa.eu/edr2026>
Het rapport beschrijft de drugssituatie tot eind 2025 op basis van gegevens uit 2024 of het laatste jaar waarvoor deze beschikbaar zijn.